

Bilag 2.

DANMARKS NATIONALBANK

Pengepolitisk Kontor, den 13. december 1972.

Virkning på likviditetsforhold og finansieringsvilkår af overførsel af lønkonti fra banker og sparekasser til postgiroen.

Den umiddelbare virkning af overførsel af løn- og andre konti fra banker og sparekasser til postgiroen kan i vidt omfang sammenlignes med virkningen af en forøget præference hos publikum for at ligge inde med sedler fremfor at holde indskud i de private pengeinstitutter.

I begge tilfælde fører ændringen i præferencer til en forringelse af bankernes likviditet, idet uddrag af bankerne i forbindelse med en forøgelse af seddelomløbet betales med direkte fordringer på Nationalbanken (sedler) og ved overførsel til postgiro, ved at bankerne må afgive krav på Nationalbanken til postgiroen (finansministeriet).

Foringelsen af bankernes likviditet som følge af en stigning i seddelomløbet kan Nationalbanken modvirke ved obligationskøb, som direkte eller indirekte vil tilføre bankerne likviditet. Det samme kunne gøres ved et likviditetstab som følge af øgede indskud på postgiro, men formentlig vil der ikke umiddelbart blive behov for dette, idet en mere permanent stigning i postgiroens indskudskapital vil medføre en stigning i det såkaldte § 4 beløb, som postgiroen kan investere først og fremmest i obligationer.

Hvad der herefter bliver nettovirkningen af en stigning i giroindskuddene og tilsvarende obligationskøb må afhænge af reaktionerne hos de vigtigste grupper af aktører på obligationsmarkedet, dvs. Nationalbanken, bankerne, det obligationskøbende publikum og låntagerne i realkreditinstitutterne.

Antager man således, at bankerne anser obligationskøb som en slags „residual“

investering, vil likviditetstabet umiddelbart tilskynde til salg (eller mindre køb) af obligationer¹⁾, og hvis disse salg netop svarer til giroens køb, vil virkningerne have udspillet sig uden videre effekt på likviditet, renteniveau m. v., idet det i stedet for bankerne er postgiroen, som holder obligationer svarende til indskuddene på de konti, som er overført fra de private pengeinstitutter til giroen.

Hvis imidlertid postgiroens obligationskøb ikke (fuldt ud) modsvares af pengeinstitutternes salg, enten fordi disse køb får et meget stort omfang, eller fordi banker og sparekasser holder fast på deres obligationer, f. eks. i forventning om en kursstigning eller som følge af banklovens krav om en minimumsbeholdning af likvide aktiver, vil giroens køb blive modsvaret af en mindre placering af obligationer hos publikum. I stedet vil publikum holde større indskud i pengeinstitutterne, hvorved bankernes likviditet vil blive genoprettet, men samtidig vil der være sket en stigning i pengemængden (borgernes pengeforsyning), og obligationsrenten vil blive påvirket i nedadgående retning.

En sådan udvikling vil måske være uønskelig ud fra penge- og kreditpolitiske synspunkter og vil kunne modvirkes ved Nationalbank-salg af obligationer til publikum. Herved vil pengemængde og obligationskurser igen vise en faldende tendens, men samtidig vil bankerne miste likviditet med en mulig negativ effekt på bankernes finansiering af erhvervslivet til følge.

¹⁾ Ved „salg“ eller „køb“ af obligationer forstås i det følgende for nemheds skyld „salg eller mindre køb“ respektive „køb eller mindre salg“ end den pågældende ellers ville have foretaget.